

Ge namnen liv

Släktforskning vid Folkrörelsearkivet i Västerbotten

Folkrörelsearkivet i Västerbotten förvarar material från cirka 9 000 arkivbildare, ett material på nära 6 kilometer, i våra lokaler i Umeå och Skellefteå. Det är därmed landets största samling av folkrörelse- och föreningsmaterial. Denna guide är tänkt att fungera som inledning för släktforskare som vill hitta uppgifter om äldre släktingar i Folkrörelsearkivets samlingar. Lycka till!

Intressanta handlingar för släktforskaren

Folkrörelse – och föreningshandlingar

Folkrörelserna och föreningsrörelsen växte fram i Sverige under senare delen av 1800-talet och in på 1900-talets första hälft. De äldsta föreningsbildningarna hittas hos frikyrkorörelsen. Senare tillkom nykterhetsrörelsen, arbetar- och fackföreningsrörelserna, idrottsrörelsen, kvinnorörelsen, hembygdsrörelsen, scoutrörelsen, folkbildningsrörelsen och många fler. Dessa rörelser har i många fall haft en stor inverkan på det svenska samhället, med en stark folklig förankring. Den som var aktiv på något sätt var också ofta medlem i en förening. Det är därför ofta möjligt att finna en anhörig i föreningens efterlämnande arkiv.

Medlemsregister Register och matriklar kan vara en bra första ingång för att snabbt spåra ett särskilt namn. Här kan du också hitta intressanta uppgifter. Framför allt frikyrko- och nykterhetsrörelsens matriklar kan vara mycket detaljrika, snarlika de statliga kyrkböckerna. Här finner du förutom namn, ort och ålder även yrke och eventuella anmärkningar om personen i fråga.

Protokoll och verksamhetsberättelser Protokoll förekommer hos de flesta föreningar och ger en fördjupad bild av föreningens verksamhet. Här kan man se vem eller vilka som varit engagerade i olika frågor inom verksamheten. En sammanfattad version av en förenings verksamhet går att finna i föreningens verksamhets- och årsberättelser.

Korrespondens Med lite tur dyker en släkting upp i föreningens ut- och inkommande korrespondens. Korrespondensen ger en inblick i vilka föreningen hade utbyte och kontakt med och kan också inrymma spännande och personliga berättelser.

Ämnesordnade handlingar En lång rad olika typer handlingar kan förekomma i denna kategori. Exempelvis finns här handlingar rörande föreningens historik och jubiléer, idrottsföreningars resultatlistor, betyg och intyg samt medlemshandlingar av en mer personlig natur.

Fotografier och tidningsklipp Fotografier kan vara en riktig guldgruva och att hitta ett fotografi med en släkting är högsta vinst! Många föreningar har även sparat tidningsklipp och artiklar om dem själva.

Uppgifter om en person kan variera beroende på vilken roll hen spelade i en förening. Detaljrikedomen i dokumentationen kan även skilja sig mellan olika föreningar.

Byarkiv

Vid Folkrörelsearkivet förvaras ett stort antal arkiv från länets byar och byalag. Här finns åtskilligt med material av intresse för den släktforskare som vill vidga bilden av sin släkt.

Byastämmoprotokoll Protokollen avslöjar vilka frågor som diskuterats på byastämman och ger inblick i det gemensamma livet i byn.

Byordningar Byns egen lagbok och den ram bybon hade att röra sig inom. En byordning är en överenskommelse byamännen emellan om gemensamma angelägenheter såsom när bärgning av skörden skulle ske, hur boskapen skulle skötas, underhåll av vägar etc.

Fastighetshandlingar, bouppteckningar och testamenten I byarkivet kan finnas små gårdsarkiv med handlingar från byns olika fastigheter; köpebrev och lagfarter samt medföljande handlingar som påverkat ägandeförhållanden såsom bouppteckningar och testamenten.

Skifteshandlingar Skiftesreformerna storskifte och laga skifte kom att ha stor, ibland ödesdiger, inverkan på byborna. I byarkiven kan hittas både skiftesbeskrivningar och kartor.

Domboksutdrag Om det har skett något brott i byn eller om byamännen ingått i någon rättstvist finns ofta bevarat en avskrift ur domboken i byns gemensamma arkiv.

Byarkiven rymmer även handlingar rörande soldater, brandförsvar, djurhållning, rågångar, fiske, skog, flottning, jakt, skjutsväsendet, vägar, utdikning m.m.

Fastighets- och försäkringshandlingar

Handlingar rörande släktens fastigheter kan förutom i byarkiven även finnas i

Brandstodsbolagets arkiv Här finns försäkringsbrev, ofta med beskrivning av de

fastigheter som försäkringen innefattar, ibland med detaljerade beskrivningar av storlek, ålder, skick och färgsättning.

Hushållningssällskapets egnahemsnämnd Ansökningshandlingar finns för bostadshus och jordbruksfastigheter, ibland med både ritningar och utlåtanden om sökanden, för lån gällande ny- eller i vissa fall tillbyggnad.

Att komma ihåg

De lagar och regler som finns när det gäller föreningsarkiv skiljer sig från dem som styr offentliga arkiv vilket gör att materialet kan skilja sig åt till innehåll och omfattning. Arkivhanteringen kan också skilja sig mycket mellan olika föreningar. Riktlinjer för gallring och deponering är inte alltid desamma och kan leda till att material och handlingar i värsta fall gått förlorade.

Folkrörelsearkivet i Västerbotten är ett länsarkiv med bemannade arkiv- och forskningslokaler i Umeå och Skellefteå.

Öppettider & Kontaktinformation

Umeå: mån–fre kl 09.00–16.00, endast i förväg bokade besök.

Skellefteå: besök via Forskarrum Nordanå eller efter överenskommelse.

Gammlia
903 42 Umeå
090/71 30 30

info@folkrorelsearkivet.se

Nordanå
93133 Skellefteå
0910/880 05 (kl 09-12)

skelleftea@folkrorelsearkivet.se

Se vidare info på www.folkrorelsearkivet.se